

Vastuullinen kuluttaminen- teematyöpaja

Mihin tavara lähtee - ja minne se päättyy?

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

AMMATTIOPISTO

Tulevaisuuden tekijät

Tavoite

Työpajan jälkeen opiskelija:

- tunnistaa vastuullisen kuluttamisen perusperiaatteita
- ymmärtää, että tavaroilla on elinkaari
- osaa pohtia tarvitsemista ja haluamista
- tunnistaa kierrätyksen ja uudelleenkäytön merkityksen
- kokee luonnon arvon ja ymmärtää, miksi sitä kannattaa suojella

Punainen lanka:

Jokainen ostos on valinta. Jokainen valinta vaikuttaa luontoon, ihmisiin ja tulevaisuuteen.

A close-up photograph of a tree stump in a forest. The stump is covered in vibrant green moss and some small, dark, lichen-like growths. The background is a blurred forest scene with green foliage and tree trunks.

Työpajan rakenne

Kesto noin 2–3 tuntia

Työpaja toteutetaan metsässä, luontopolulla tai puistossa.

Osallistujat kulkevat pienissä ryhmissä “Kuluttajan polun”.
Matkan varrella on 6 rastia.

Jokaisella rastilla tehdään yksi asia.

Jokaisella rastilla tehdään yksi asia

Näistä muodostuu seikkailun ajatus:

- Jokainen tavara on matkustanut pitkän matkan ennen kuin se päätyy sinun käteesi.
- Sinä voit vaikuttaa siihen, millainen sen matka jatkossa on.

1. Synty

"Mistä tämä tulee?"

2. Matka

"Mitä tarvitaan, jotta tämä saadaan minulle?"

3. Valmistus

"Mitä tavaran tekeminen kuluttaa?"

4. Valinta

"Miksi minä ostaisin tämän?"

5. Uusi elämä

"Voiko tätä käyttää uudelleen?"

6. Minun päätökseni

"Mitä minä teen seuraavaksi?"

Mitä minulla on mukana?

Seisotaan ringissä.

Ohjaaja kysyy:

"Mikä tavara sinulla on juuri nyt mukana?"

Esimerkiksi: puhelin, juomapullo, kengät, takki, reppu tai jotain muuta

Kysymys:

"Mistä tämä tavara on tullut?"

Usein huomataan nopeasti, ettei kukaan oikein tiedä.

Tästä siirrytään ajatukseen:

Kaikki tavarat ovat joskus olleet luonnon materiaaleja.

Salainen Tavara (1)

Jokainen ryhmä saa salaisen tavarakortin.

Esimerkiksi:

- T-paita
- Puhelin
- Kengät
- Juomapullo
- Kuulokkeet
- Pehmolelu
- Muki

Kuvakortit löytyvät oppaan liitteistä.

Miten päädyin
tänne?

Ja mitä minulle
tapahtuu seuraavaksi?

Salainen Tavara (2)

Kortissa lukee: Minä olen tavara

- Mistä olen tullut?
- Mitä minuun on tarvittu?
- Kuka minut teki?
- Miten päädyin tänne?
- Ja mitä minulle tapahtuu seuraavaksi?

Mutta kortissa ei aluksi kerrota kaikkea.

Teidän tehtävänanne on selvittää se.

Vihjeet löytyvät oppaan liitteistä.

Rasti 1 – Luonnon aarrejahti

Luonnon aarrejahti

- jotain pehmeää
- jotain kovaa
- jotain, joka kasvaa hitaasti
- jotain, joka hajoaa luonnossa

Kun kaikki löytyvät keskustellaan:

- mitä luonnosta saadaan?
- voiko kaikkea ottaa?
- mitä pitää jättää luontoon?

Leima: Ymmärrän, mistä materiaalit tulevat.

Tässä ei tarvitse vielä oppia yksityiskohtia. Tärkein oivallus:
Tavara ei synny kaupan hyllyllä.

Rasti 2 – Tarvitsen vai haluan?

Maahan asetetaan kaksi kylttiä:

Tarvitsen ja Haluan

Teematyöpajan vetäjä näyttää kuvakortteja:

- uusi puhelin
- villasukat
- karkkipussi
- talvitakki
- limsa
- polkupyörä
- sadevaatteet
- kuulokkeet

Osallistujat siirtyvät sen kyltin luo, jonka kokevat oikeaksi.

Sen jälkeen keskustellaan.

Ei ole yhtä oikeaa vastausta.

Leima: Osaan erottaa tarpeen ja halun.

Rasti 3 – Tavarank elinkaari

Tämä on pieni peli. Jokaisella ryhmällä on 10 euroa kuvitteellista leikkirahaa.
Heille annetaan kolme vaihtoehtoa:

Paita A

5 €

- uusi
- halpa
- ei tietoa valmistuksesta

Paita B

8 €

- kestävä
- käytetty materiaali
- voidaan korjata

Paita C

3 €

- käytetty
- hyväkuntoinen

Vaihtoehtoja:

- säästän
- korjaan vanhaa
- ostan käytettyä
- ostan tarpeellisen
- ostan jotain uutta

Mutta sitten tulee yllätys:

"Sinulla on vielä 10 €. Mitä teet lopuilla?"

Tässä ei ole yhtä oikeaa vastausta.

Sen sijaan kysytään:

Mikä vaikutti sinun päätökseesi?

Leima: Tiedän, että tavaralla on elinkaari.

Rasti 4 – Tarvitsenko tätä (1)

Tämä tehtävä tehdään esineiden avulla.

Työpajanvetäjä tuo esimerkiksi:

- t-paidan
- mukiin
- kuulokkeet
- repun
- pullon
- kirjan
- lelun

Osallistujat joutuvat viemään sen johonkin neljästä pisteestä:

- 1.Tarvitsen
2. Voisin tarvita
3. En tarvitse
- 4.Voisin saada käytettynä

Jokainen esine saa paikan luonnossa.

Rasti 4 – Tarvitsenko tätä (2)

Tärkeä kysymys:

"Mistä tiedän, että tarvitsen sen?"

Mietitään mainonnan, trendien ja
mielitekojen käsittelyä.

Leima: Osaan käyttää tavaraa pitkään.

Rasti 5 – Tavaralle uusi elämä (1)

Ryhmälle annetaan yksi vanha tavara.

Esimerkiksi:

- vanha T-paita
- tölkki
- pahvilaatikko
- lasipurkki
- yksinäinen sukka
- vanha puunpala

Tehtävä:

"Älkää heittäkö tätä pois."

Keksikää sille kolme uutta käyttötapaa.

Rasti 5 – Tavaralle uusi elämä (2)

Käydään asiasta keskustelua!

Esimerkiksi:

- t-paita →
 - Siivousliina
 - Askartelumateriaali
 - Kangaskassi
- pahvilaatikko →
 - Lelu
 - Säilytyslaatikko
 - Taideteos

Lopuksi:

"Missä vaiheessa tavara muuttuu jätteeksi?"

Leima: Osaan tehdä vastuullisen valinnan

Rasti 6 – Kuluttajan valintapolku (1)

Metsään tehdään polku, jossa on haarautumia. Osallistuja kulkee fyysisesti valintojensa mukaan eri suuntaan.

Kenkääsi tulee reikä. Mitä teet?

- A. Ostan uudet → seuraava tehtävä
- B. Korjaan → seuraava tehtävä
- C. Kysyn voisiko joku korjata → seuraava tehtävä
- D. Etsin käytettyt → seuraava tehtävä

Sitten seuraava tilanne.

Rasti 6 – Kuluttajan valintapolku (2)

Seuraava tilanne: PUHELIN

Puhelimesi toimii, mutta uusi malli julkaistaan.

- A. ostan uuden
- B. käytän nykyistä
- C. korjaan nykyisen
- D. annan vanhan toiselle

Ja taas seuraava. Osallistuja kulkee fyysisesti valintojensa mukaan eri suuntaan. Tämä tekee kuluttamisen vaikutuksista konkreettisen.

Rasti 6 – Kuluttajan valintapolku (3)

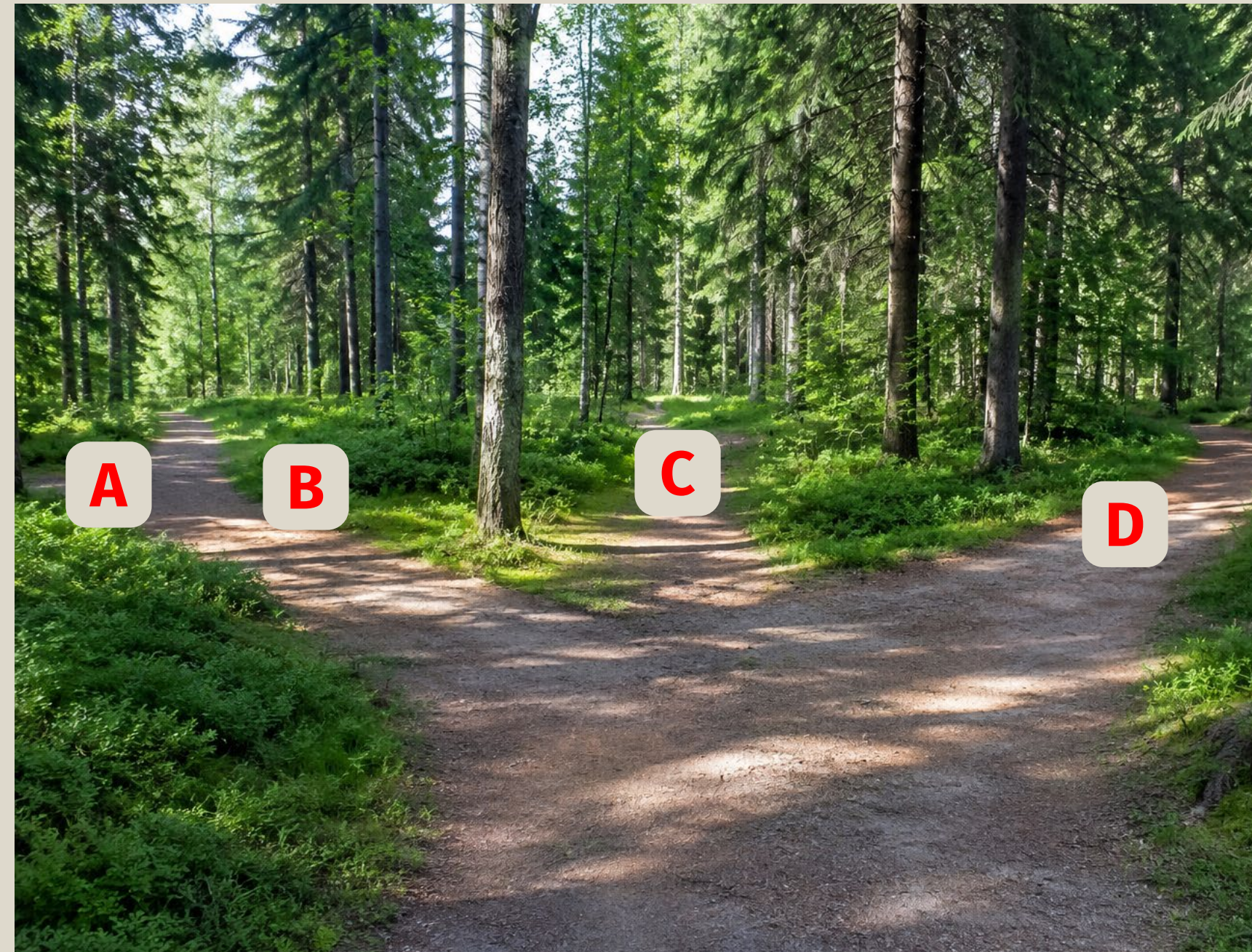
Seuraava tilanne: VILLATAKKI

Olet ostanut villatakin. Muutaman käyttökerran jälkeen huomaat, että takki on hieman liian iso ja se jää kaappiin käyttämättömänä. Mitä teet?

- A) ostan uuden paremmin sopivan
- B) myyn
- C) korjaan tai muokkaan nykyisen
- D) annan vanhan toiselle

Ja taas seuraava. Osallistuja kulkee fyysisesti valintojensa mukaan eri suuntaan. Tämä tekee kuluttamisen vaikutuksista konkreettisen.

Leima: Osaan keksiä tavaralle uuden käyttötavan

Lopputehtävä (1)

Minun kuluttajan jälkeni

Lopussa ryhmä saa

luonnonmateriaaleista tehtäväksi rakentaa maahan oman symbolinsa.

Esimerkiksi:

- uusi alku
- kiertokulku
- välittäminen
- keveys
- maapallo
- jalanjälki

Sen viereen asetetaan yksi lause:

"Vastuullinen kuluttaminen on minulle..."

Leima: Ymmärrän, että pienilläkin valinnoilla on merkitystä.

Lopputehtävä (2)

Opiskelija voi täydentää:

Vastuullinen kuluttaminen on minulle:

"...ostamista vasta kun tarvitsen."

"...käyttämistä loppuun asti."

"...korjaamista."

"...käytetyn ostamista."

"...hyvän tavaran arvostamista."

"...luonnon huomioimisesta."

Vastuullisen kuluttajan passi

Minä olen vastuullinen kuluttaja

Rastit:

- Ymmärrän, mistä materiaalit tulevat
- Osaan erottaa tarpeen ja halun
- Osaan käyttää tavaraa pitkään
- Osaan keksiä tavaralle uuden käyttötavan
- Tiedän, että tavaralla on elinkaari
- Osaan tehdä vastuullisen valinnan
- Ymmärrän, että pienilläkin valinnoilla on merkitystä

Viimeinen ostos

Jokainen ostos on pieni ääni siitä, millaista maailmaa haluan rakentaa.

Työpajan lopussa osallistuja saa eteensä yhden arkisen tuotteen – esimerkiksi hupparin, puhelimen, suklaapatukan, lenkkarit, energiajuoman tai uuden repun.

Mutta tällä kertaa ei kysytä: "Onko tämä hyvä tuote?"

"Mitä minun ostokseni kertoo minusta?"

Päätös: Tulevaisuuden polku

Kuljetaan metsäpolulla tai sopivassa ympäristössä. .

Jokainen saa yhden kiven tai vaikka kävyn.

Teematyöpajan vetäjä kysyy: Minkä yhden vastuullisen teon voisit tehdä tällä viikolla?

Esimerkiksi:

- korjaan ennen kuin ostan uuden
- säästän vettä
- sammutan valot
- ostan käytettynä
- lajittelen roskat
- lainaan tavarán

Kivi tai muu laitetaan mättäälle merkiksi yhteisistä lupauksista.

Seuraavaksi luvassa
työkirjan tehtäviä

Käytä luovuutta –
älä luonnonvaroja.

Onnea matkaan!

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

AMMATTIOPISTO

